¶ Sciendū ꝙ ex iā dictis certiſſime cōſtat ꝙ ſacerdos fornicarius etiā q̄ntūcunqꝫ occult⁹. vl' etiā ſacerdos ex̄ns ſciēter in quocunqꝫ pcc̄o mortali nōdū ꝯtritus nec dignā agēs pniam vtoptet ī eo ꝙ baptizat ā abſoluit ꝯfitētes vl' p̄dicat aut mrīmonia ſolēnizat: vel ſacr̄m euchariſtie vl' extreme vnctionis p̄bet. vel mortuos ſepelit. aut mulieres poſt ptuꝫ ītroduc̄. vl' aquā. vl' ſalē ī dn̄ica exorcizat. aut ppl'm aſpgit. vl' cādelas in feſto purificatōis aut ramos ī die palmaꝝ vl' ignē aut cereū vl' baptiſmū in vigilia paſche vl' pēthecoſtes bn̄dicit. vl' qđ maius oib⁹ his ē miſſaꝫ celebrat. aut ſacr̄m euchariſtie ꝯſecrat atqꝫ ſumit. In oib⁹ iſtis nec nō actib⁹ alijs q̄ ſacris ordinib⁹ ſūt annexi. aut in q̄libet ipoꝝ ſingularit' quēlibet exercēdo peccat mortalit'. Et totiēs q̄tiēs aliquē actū vt miniſter eccl'e exequit' ꝛ exercet. Sic ex dict' ſcti Tho. đ aqno. vt ſup̄ manifeſtiſſime cōprobat' ac etiā nō ſolū in p̄ſcriptis actib⁹. ſꝫ etiā ſm Dyoniſiū q̄n ꝛ q̄tiens ad aliquem hmōi actū exercendū aliquā veſtē īduit ſiue ſumit. vt vl' albā vl' manipulū vl' ſtolā aut caſulā. aut alias ſacras veſtes cōmunit' vl' diuiſim. Qđ reuera ſatꝫ ē horrendū ꝛ ſtupēdū atqꝫ etiā piculoſuꝫ valde. In tali videlicet ſtatu atqꝫ dignitate totꝫ tātis criminib⁹ ſubiacere atqꝫ īplicari. Vn̄ nō īmerito đr. Quāto altior gradus tāto ſublimior caſus.

F ¶ Sacerdos incōtinēs ꝛ fornicari⁹ ē ſuſpēſus ipo iure. ꝛ miſſa ei⁹ nō debet audiri. vt pꝫ extra de cohabitatōe clericoꝝ ꝛ mulierū. c. veſtra. Audiēs āt miſſam ei⁹ peccat mortalit'. ſm Tho. i. x. q̄dlibeto. q. 8. Hoc āt ītelligit' de publicis fornicarijs. Querit' ſi talis celebret: vtꝝ fiat irregularis. Rn̄deo ꝙ ſic. Hec Wilhelm⁹. Querit' vtꝝ ep̄s poſſit cū talib⁹ diſpēſare. Rn̄deo ꝙ ſic. Ex q̄ diſpēſatio in h̄ caſu nō eſt ꝓhibita. Et iura q̄ inueniunt' in ꝯtrariū illa p̄tēdūt đ ſuſpēſo ab hoīe: nō a iure. qꝛ iura benigni⁹ ſolēt agē q̄ꝫ hoīes. Hec Wilhel. Querit' vtꝝ clerici q̄ expēdūt patrimoniū crucifixi cū meretricib⁹ teneant' ad reſtitutōem. Rn̄deo ꝙ clerici q̄ res eccl'ie dāt nō ſolū meretricib⁹. ſꝫ etiā hiſtrionib⁹ vl' etiā ſuis ꝯſāguineis nō ꝓpt' naturā ſuſtētandā: ſꝫ vt faciant eos diuites de patrimonio crucifixi raptores ſunt. ꝛ tenent' ad reſtitutōem.

B ¶ Querit' vn̄ faciāt reſtitutiōem. Rn̄deo ſi h̄nt patrimoniū ſecl'are. vl' aliq̄d de artificio vel labore manuum: de iſtis poſſunt reſtituere. Sed de reb⁹ eccleſie n̄ ſufficit reſtituere qꝛ quicq̄d eis ſupereſt ſcꝫ ſupra victū ꝛ veſtitū. hoc debet dari pauperib⁹. Niſi tūc ſubtraherēt ſibi de neceſſarijs. vl' niſi res quas habuerunt đ patrimonio vel de artificio expēdiſſent in vſus eccl'ie. Hec Wilhelmus. Utrū concubine ſacerdotū teneātur reſtituere que a ſacerdotib⁹ pro tali illicito ope recipiunt. Reſpondeo ſꝫ Raymūdum ꝙ ſic. Nam fornicarie ꝛ huiuſmodi turpes perſone tenētur reſtituere ipſi eccl'ie: niſi forte eis fuerit datum cauſa elemoſyne in ſumma neceſſitate. qꝛ tunc fuit debitū. Idē Hoſtien̄. Queritur. ſi notori⁹ fornicator poſſit abſoluere. Rn̄deo ꝙ non. qꝛ ſuſpēſus ē quo ad ſe ꝛ etiā quo ad alios. vt habetur extra de cohabitatōe clericoꝝ. c. queſitum. Et ſciēdū ꝙ magiſter in cōpendio theologice veritatis dicit q̄uis oēs ſacerdotes habeāt claues: nō tn̄ omnes pn̄t ligaꝛe ꝛ ſoluere ſicut excommunicati. ſuſpenſi ꝛ heretici damnati. hoc āt non eſt ꝓpt' defectū ordinis: ſed quia non habet materiaꝫ. ſcꝫ ſubditos qui auferūtur eis cū excōmūicant'. poſſunt tamen baptizare. qꝛ hoc ē ſacramētū neceſſitatis. poſſūt quoqꝫ tales euchariſtiā ꝯſecrare. qꝛ hoc ſubſtantialit' adheret ordini. ligare aūt ꝛ ſoluere adheret ordini accidentalit'.

¶ De ſacramēto matrimonij.

Matrimonium honorauit deus multipliciter. Primo in hoc. ꝙ ipſe per ſe inſtituit. Secundo.

in loco digniori ꝗ̄ ſub celo eſt hoc ē in pa
radiſo. Tertio in ſtatu innocētie. Quar
to. ꝙ naſci voluit de btā virgine que fu/
it in ſtatu matrimonij ꝯſtituta Quinto
ꝙ p̄ñs voluit eſſe in nuptijs cū m̄re ⁊ di/
ſcipulis ſuis Et ibi oſtendit deitatē ſuā
mutando aquā in vinū in ꝯſpectu diſci/
puloꝝ ſuoꝝ. Sexto ꝙ eſt vnū de ſeptē
ſacramētis eccl'ie. Et q᷑ deꝰ matrimoni
um iā ſolemnit̄ honorauit expedit oīno
vt hoīes qui in ſtatu matrimonij ad re/
gnū celoꝝ venire deſiderant. deū ī matri
monio rehonorent. Quicunq; ḡ iuſte ⁊
legittime vult ſtare in matrimonio : ⁊ vt
ſaluet̄ in matrimonio tria ad hoc ſūt ne/
ceſſaria. Vnū añ nupcias ⁊ hoc ſpectat
ad iuuenes ⁊ virgines qui adhuc nō ſūt
in matrimonio: ſ; intendūt adhuc ꝯtra/
here. Scōm in nuptijs īchoādo. Ter
ciū poſt nuptias inchoatas q̄uo in ma/
trimonio ſit viuendū B ¶ Primū
eſt: vt ante inchoatōez nuptiarum diu
ſe preparent: vt digne hoc ſacramentū
inchoent ⁊ ſuſcipiant. Ad ſuſceptionem
eñ cuiuſlibet ſacramēti debet p̄cedē de
bita p̄paratio . Q᷑ ꝗ̄cunq; vnū de ſeptē
ſacramētis recipit in pc̄c̄o mortali :pec/
cat mortalit̄. Vt p; diſt. 40 multi .et
25. illud. xi. q. 3: Audi. Silr̄ ſacerdos ꝗ̄
porrigit aliud ſacr̄m ī pc̄c̄o mortal pec
cat mortalit̄. Vñ ante inchoatōem nu/
ptiaꝝ debēt ſe p̄parare ꝑ verā ꝯtritōem et
purā cōfeſſionē. tā q̄ȝ t̄pe paſche ad ꝑce
ptōem ſacramēti euchariſtie: q᷑ m̄rimo
niū eſt tā bene ſacr̄m ſicut euchariſtia .
¶ Scōm: vt nuptias inchoent cum ti/
more dñi. Vñ Thobie. 6. dixit angelꝰ
raphael ad tobiā iuniorē. Accipias vir
ginē tuā cū timore dñi amore filioꝝ ma
gis q̄ȝ libidine ductꝰ. Nuptie debēt ce/
lebrari deuote nō cū ludis ⁊ ꝑſonis īho
neſtis: ſicut modꝰ ē plurimoꝝ: ſ; cū hone
ſtis hoīb;. Et ad hoc debēt paupes in
uitari: vt in ꝯcedant ꝓ ſponſo ⁊ ſponſa.
Tunc xp̄s mutat aquā in vinū. i. vitā
hanc inſipidā ī celeſtē leticiā. Vñ ioh.
ij. Nuptie facte ſunt ī chana galylee. et
erat mat̄ ih̄u ibi. vocatꝰ eſt aūt ih̄s ⁊ di/
ſcipuli eiꝰ ad nuptias . Et hoc fit ī pau/
perib;. Vnde xp̄s dīt de paupib;. Qui
vos recipit: me recipit: ⁊ ꝗ̄ vos ſp̄nit me
ſpernit. Et iteȝ in euā. Q̄d vni ex mini
mis ⁊c̄. Et cū m̄rimoniū inchoat̄ tūc de
bēt ſe ꝯtinere ꝑ tres dies ab actu matri/
mōiali. Et hoc docuit raphael thobiā
iuniorē q̄ñ debuit ꝯtrahere cū ſara ꝟgi
ne dicēs. Cū ingreſſus fueris ad ꝟginē
tuā: ꝑ tres dies cōtinēs eſto ab ea Sic
parētes deberent informare ſuos filios
ſicut āgelꝰ raphael docuit thobiā ⁊ ſarā
⁊ hoc erit homini valde meritoriū. ⁊ dō
valde acceptū ꝙ deū ī hoc honorat ſub
trahēdo ſibi illā delectatōem ob reuerē/
tiā dei ꝑ triduū. Sciendū tñ ꝙ hoc non
eſt preceptū ſ; bonū ꝯſiliū. Iteȝ debent
ꝯtrahere cauſa ꝓlis. ⁊ ſic ꝯſtitutū ē a dō
in ꝑadiſo: cū dixit ad adā ⁊ euā. Geñ. i.
Creſcite ⁊ multiplicamini. Hic rep̄hē
dunt̄ illi ꝗ̄ non honorē querunt dei: nec
multiplicatōem hoīm: ſ; ſuā peſſimā vo
luptatē ⁊ libidinē exequendā. Et int̄ il/
los eſt diabolꝰ. Vñ angelꝰ raphael di/
xit: vt hr̄ Thobie. 6. Qui ita cōiugia ſu
ſcipiunt: vt deū a ſua mēte excludant: ⁊
ſue libidini vacent: ſicut equus ⁊ mulus
ſuꝑ hos demon h; ꝑtātem. Hic etiam
rep̄hendunt̄ antique vetule ⁊ ſteriles ꝗ̄
iuuenes maritos in matrimoniū ꝯſtitu/
tos aſſumūt ad exequendā ſuā libidinē
Et etiaȝ iuuenes mariti illas antiquas
vetulas ſibi aſſumūt ꝓpt̄ ſua t̄palia. Et
ſi illa vetula illā delectatōem ⁊ iſte iuue
nis iſta t̄palia p̄ponūt dilectioni dei ⁊ ſa
luti aīe ſue: ambo peccāt mortalit̄. Er/
go in ꝯtrahēdo m̄rimoniū p̄ncipal' intē
tio d; eſſe honor dei ⁊ augmētatio ſecl'i
Et eſt vna cauſa de illis cauſis q̄re non
bene ſuccedit aliq̄b; in matrimonio q̄ñ
p̄ncipalit̄ non querūt deū. C ¶ Et
ſciendum ꝙ ſunt ſeptem cauſe quare ali
quib; non bñ ſuccedit in matrimonio.
Prima cauſa eſt q᷑ contraxerunt cauſa

libidinis. ꝛ ñ cauſa ꝓlis. nec ꝓpter deū
¶ Scōa quia ꝯtraxerunt tempe īterdi
cti. vt habetur extra de matrimonio cō
tracto contra interdictū ſancte eccleſie.
xxxiij. q. 4. nō oportet Tempus in quo
ꝓhibitū eſt nuptias celebrare eſt triplex
Prima eſt a prima dñica aduentus vſ/
qꝫ ad epiphaniaꝫ. Secūdū a ſeptuage
ſima vſqꝫ ad octa. paſche. Tertium tri/
bus diebus añ aſcenſionem vſqꝫ ad oc.
penthecoſtes. Et qui contrarium facit:
peccat mortaliter: ſi facit ex contemptu.
ꝛ ſine diſpenſatione. Et nec decan⁹ po/
teſt in hoc diſpēſare ſ̄m ius canonicum
ergo multominus plebanus ¶ Tertia
cauſa eſt quādo non parem ſibi aſſumit
in matrimonium: ſicut quando nobilis
ignobilem. iuuenis antiquam. ꝛ diues
pauperē. ꝛ ſic de alijs. Et illi raro bene
concordant. ꝛ interduꝫ nō bene ſuccedit
ꝓpter inequalitatem Ergo equal' eq̄leꝫ
ſibi aſſumat. Vñ Ariſt. i. ď generatiōe
ꝛ corruptiōe. Similia ſe bene compati
untur. Quarta cauſa eſt qꝛ in peccato
mortali contraxerūt ꝛ ſe ante non prepa
rauerunt ad contrahendū digne matri/
monium. ſcꝫ ꝑ veram cōtritionem ꝛ con/
feſſionem puram. Quinta cauſa eſt: qñ
contrahit cum illa que vouit deo virgi/
nitatem. quia tunc ſpōſa chriſti effecta ē
quem ſibi elegit pre omnibus viris vnď
ipa male facit quia ſpernit chriſtū ſpon/
ſum ſuum quem elegit: et alium pro eo
ducit qui eſt minus bonus: minus pul/
cher. minus nobilis. minus diues. Ip/
ſe etiam maſculus male facit cōtrahēdo
cum tali virgine que vouit. quia aſſumit
ſibi ſponſam ſummi regis Ergo chriſt⁹
qui eſt ſummus rex vindicat ſe in eis.
Ergo quando eſt ſuſpiciū de vna ꝙ vo/
uit virginitatem. tūc diligenter interro/
gandum eſt an ſic ſit anteq̄ꝫ contrahat.
ꝛ ſi ſic eſt nullo modo contrahat cum ta
li quantumcunqꝫ diues ſit. Sed poti/
us debet recipere vnam pauperem que
eſt libera. ꝛ non reſtricta voto virginita/
tis. Et inſuper omnes qui dant conſi/
lium ad tale matrimoniuꝫ grauiter pec/
cant qñ ſciunt eam vouiſſe ꝟginitatem:
¶ Sexta cauſa eſt quando contrahit
cum vna ꝑ verba de pñti: ꝛ poſtmodum
aliam ducit. hoc eſt magnum peccatuꝫ
ꝛ valde periculoſum. Primo quia talis
ſemper adulteriuꝫ committit quotiens
actum matrimonij cōmittit vel exercet
cum ſecūda Secūdo quia omnes pue/
ri talium ſunt illegittimi ꝛ ſpurij Tertō
qꝛ nunq̄ꝫ poteſt abſolui a peccatis: niſi
ſeparet ſe a ſecūda. ꝛ redeat ad primam
D ¶ Septima cauſa qñ ꝯtrahit cuꝫ
vna que eſt de progenie vitioſa. ꝛ h̄ prin
cipalit' propter temporalia: vt cuꝫ quis
contrahit cum filia vſurarij. ꝛ ſic de alijs
Quondam conſuetudo erat quādo q̄s
filiam ſuā cum vno deſponſare voluit.
tunc interrogauit Primo vtrum talis
ſponſus de bonis et iuſtis parentibus
natus ſit: qui habent bonam famaꝫ: fi/
dem rectam ꝛ timētes deum. Secūdo
vtrum ipſe ſponſus ſit ꝟtuoſus. vtrum
humilis aut ſuperbus. iratus an mitis
vtrū luſor. potator. blaſphemus. vel ti
mens deū. Tertio quomodo bona do/
talia lucrata ſunt. iuſte vel iniuſte. vl' cū
mendacijs. vel cū vſura vel cū ludo vel
fraude vl' cū mēdacijs ꝛ ſic ď alijs. Sic
ſilr' mō qñ quis filiā alicuius debebat
recipere in vxoreꝫ: illa tria predicta dili/
genter interrogabantur. ſed heu modo
vendunt pueros ſuos. ꝛ faciunt forū ſi/
cut ipi ſolent equos vendere ꝛ emere. ſic
ꝛ pueros vendunt. Non querunt quo/
modo iſta temporalia lucrata ſūt. Sed
ſolūmodo quantū habet dare. dicendo
Ego tantuꝫ dabo filio meo. ꝛ tu tantuꝫ
dabis filie tue. Et ſic iſta tēporalia ſunt
principalis intentio quod eſt contra de/
um qui dicit. Ego ſum alpha ꝛ o. prin/
cipium ꝛ finis. quia deus debet eē ꝑnci
palis intentio in omnib⁹ agendis. facie/
dis vel omittēdis. Nō vbi radix mala
eſt: quō fructus bonos ꝓferat: Sic qñ

pꝛincipiũ ē vitioſum qũo finis bonꝰ ēit.
Sciēdũ ꝙ q̄cũq̄ filiā ſuā vni vſurario
deſpōſat: illā filiā dat in et̄nā dānatōez
⁊ oēs heredes q̄ de ea naſcituri ſũt: ſi ſci/
ent̄ illas res iniuſte acq̄ſitas poſſideāt.
Sic ſilr̄ mō intelligendũ eſt de filio qui
ꝯtrahit cũ filia vſurarij. Sȝ ſi diceres:
qũo hereditabo ſalua ꝯſcientia illa bōa
q̄ hereditario iure ꝯtingũt. Rñdeo ꝙ
teneris int̄rogare ⁊ ꝑſcrutari qũo illa bo
na lucrata ſũt: ⁊ volũtatē hr̄e: ꝙ ſi aliq̄d
ibi iniuſtũ inueneris. ꝙ illud reſtituere
velis illis qui vere heredes ſunt.

¶ Qũo in mr̄imonio ſit viuendũ. E.

Tertio vidēdũ eſt q̄lit̄ poſt nupti
as inchoatas viuere debeāt vſ/
q̄ ad mortē. Pro q̄ ſciēdũ ꝙ ſe/
ptē debēt hr̄e virtutes ī mr̄imonio vt ſal/
uent̄ in ſtatu mr̄imonij. Primo dñt hr̄e
dilectiōem ad inuicē. Ad ephe. v. Viri
diligite vxores vr̄as ſicut xp̄s eccl'iam.
Sȝ q̄lis debet eſſe dilectio int̄ virꝝ ⁊ vxo
rem eiꝰ? Rñdeo ꝙ dilectio viri ad muli
erē ⁊ ecōuerſo dȝ excedere oēm dilectōez
huiꝰ mũdi. Et h̄ figurat̄ in anuli ſubar/
ratōe. Ille anulꝰ ſignat ꝯiunctōez viri ⁊
mulieris. ⁊ amorē eorũdē. Debet āt anu
lus iſte eſſe aureꝰ ⁊ rotundꝰ in q̄rto digi
to poſitꝰ. Aureꝰ iđo dȝ eſſe. qꝛ ſicut auꝝ
excellit oīe metallũ: ſic amoꝛ ille cet̄eos
amores huiꝰ mũdi dȝ excellere. Gen̄. ij.
Hoc nũc os ex oſſibꝫ meis: ⁊ caro ꝺ car
ne mea. Quāobrem relinquet hō p̄rem
⁊ mr̄em: ⁊ adherebit vxori. Querit̄ vtrũ
vir tenet̄ plus diligere vxorē q̄ꝫ ꝑentes.
Reſpondeo ꝙ ſic: ſed plus debet hono
rare parentes. Secũdo anulus dȝ eſſe
rotũdus ad oñdēdũ ꝙ amoꝛ ille dȝ hr̄e
ꝑpetuitatē ſic ꝙ nunq̄ꝫ finiat̄ niſi ꝑ mor/
tem: imo ⁊ poſt mortē dñt ſe diligere ꝙ
vnꝰ ſubueniat alteri ꝑ ſuffragia. F

¶ Tertio in quarto digito dȝ eſſe poſi/
tus: vt oñdat̄ ꝙ amoꝛ iſte dȝ hr̄e ꝑcoꝛ/
dialitatē. Dicunt eñ phiſici ꝙ quedaȝ
vena ꝓcedit a coꝛde in quartũ digitum.
Ergo anulꝰ iſte ponit̄ in q̄rtũ digitũ: vt
amoꝛ ꝯiugũ dȝ eſſe fidel' ⁊ ꝑcoꝛdial'. Sȝ
diceres in q̄ dȝ vir oſtēdere dilectōez vx/
ori. Rñdeo p̄mo in hoc ꝙ nō dȝ eā iniu
ſte turbare nec v̄bo nec facto. Vñ Col'
iij. Viri diligite vxores vr̄as. ⁊ nolite a/
mari eſſe ad illas. Cōtra h̄ faciunt: q̄ ra
ro vel nunq̄ꝫ aliq̄ꝺ v̄bũ amicabile loquũ
tur ſuis vxoꝛibꝫ. Itē ſcđo in h̄ ꝙ ipa vx/
oꝛ in oibꝫ dȝ ita bene hr̄e quo ad neceſſa
ria vite: ſicut ip̄e vir. Qꝛ ſm dictũ xp̄i iā
non ſunt duo: ſed vna caro. Sȝ ſic vnũ
membꝝ ꝯdiuidit cũ alio: ſic vir cũ vxore
⁊ ecōuerſo: imo cũ ipa mulier ē pꝛegnās
vl' in puerperio iacēs: tũc vir debet ſibi/
ipi ſubtrahere. ⁊ vxori ſubuenire. ⁊ hoc
ꝓpter puerꝝ quē lactare dȝ. Sȝ diceres
qũo vxoꝛ dȝ oſtendere charitatē viro ſuo
Rñdeo p̄mo in hoc ꝙ ipa debet hono/
rare virum ſuum exemplo marie: vt ha
betur. Lu: ij. vbi dixit maria ad puerũ
ihm qñ inuenit eum ī templo. Ecce pa/
ter tuus ⁊ ego dolentes querebamꝰ te.
Vbi p̄mo nominauit ioſeph ipm hono
rādo: vt in hoc exemplũ daēt vxoꝛibꝫ ſu
os viros honoꝛandi. Contra h̄ faciunt
ille vxores: que contemnũt viros. vl' ꝓ/
ter antiquitatē vel ꝓpter pauꝑtatem. et
ſic de alijs. Sed ipa beata virgo q̄ꝫuis
eſſet iuuenis. pulchꝛa ⁊ nobil'. tamen ip
ſa honoꝛauit ioſeph q̄ fuit pauper ⁊ an/
tiquus. Secundo in hoc ꝙ debēt obe/
dire ſuis maritis in omnibꝫ licitꝫ. i. Pe.
iij. Mulieres ſubdite ſint viris. Itēȝ di
xit deus ad euam. Gen̄. iij. Sub pote/
ſtate viri eris. Ergo mulier exiſtens ino
bediens viro ſuo pertinacit̄ ⁊ ex contē/
ptu peccat moꝛtalit̄. ¶ Scōm qđ dñt
habere in matrimonio cōſtituti eſt ꝙ de
bent pacifice ſimul viuere ſicut angeli in
celo. ⁊ hoc eſt valde acceptũ deo ⁊ hoībꝫ
⁊ deꝰ habitat cũ eis. pſ̄. In pace factꝰ
eſt locus eius. Et ꝓſperabit̄ eis in oibꝫ
q̄ntum eſt pro ſalute anime. Si vero al/
ter illoꝝ eſt malicioſus. iracundꝰ. impa/
tiēs. venenoſus vt ſꝑpens. ⁊ diſcoꝛdās
ſic̄ diabolꝰ in inferno: alt̄ ipm ſuſtinere

debet patient̃. ⁊ iſte impatiẽs purgabit
te a pc̃cis. ⁊ erit h̃ tu⁹ diabol⁹. vt ĩ futu/
ro alij diaboli nullã poteſtatẽ in te exer/
ceant. Qꝛ ſcriptũ eſt. Nõ punit de⁹ bis
in idipm̃. Vñ etiã dñs dr̃ p̱ ꝓphã. Af/
flixi te ſupple in pñti. ⁊ nõ affligã te vl/
tra. id eſt in futuro. Ergo mulieres hñt
voces lenes: ⁊ ligant collum cum peplis
mollibꝫ. in ſignũ vt dulciter reſpondere
debent ſuis iracũdis viris: ⁊ temperare
cum ſuis mollibꝫ reſponſis maliciam et
iracũdiam ſuoꝝ maloꝝ viroꝝ. Si autez
ambo ſunt ĩ culpa: ambo damnabunt̃
⁊ diabolus habitat h̃ cũ eis. Et ipi ĩ fu/
turo habitabũt cum eo ĩ inferno. Quia
hic ſimul litigant ⁊ diſcordãt ⁊ viuunt in
ſimul ſicut canis ⁊ cattus: gallus et gal
lina. qui tamẽ qñqꝫ aſſueſcũt ex cõtinua
cohabitatione vt pacifice ſimul ſtant.
Sed illi per longum tempus nõ aſſue/
ſcunt. Si autem vxor eſt in culpa. ſcꝫ ꝙ
eſt iracũda. tũc bonus vir facilius ſuſti/
neret decẽ vicinos ſibi aduerſarios q̃z ta
lem vxorem iracũdam ſolam. Scriptũ
eſt. Eccl. 25. Non eſt ira ſupra iraz mu
lieris. Et hoc fit ꝓpter fragilitatẽ ſexus
Paup̱ eñ eſt ille vir q̃ habet rixoſaz vx/
orem: quia ſtillantia domus nõ dat req̃
em inhabitanti: ſic talis mulier viro ſuo
Et qñ illi in matrimonio ꝯſtituti ſimul
litigant. de hoc diaboli letantur. qꝛ nihil
ſimili⁹ actibꝫ demonum: q̃z litigare. Et
tales durã vitam ducũt ⁊ infelices ſunt
hic ⁊ in futuꝝ. S; qñ pacifice ſimul viuũt
de hoc gaudet chriſtus ⁊ omnes ſancti.
Quia Math. 18. dicit. Ubi duo vel
tres fuerint ꝯgregati in noĩe meo. ibi ſũ
Et tales bñ habẽt quo ad corp⁹ ⁊ quo
ad aĩam. ⁊ quo ad tp̱alem ſubſtantiam
Vñ ſalomon. Prouer. xvij. Melior eſt
buccella panis ſicca cum gaudio: q̃z do/
mus plena victimis cũ iurgio ¶ Terci/
um eſt qḋ debent habere ĩ matrimonio
ꝙ vnus non deuiet ab alio. quia hoc eſt
vnum de maximis peccatis. In ſignuz
huius ioſeph magis voluit incarcerari
q̃z in adulterium ꝯſentire. ⁊ ſuſanna po
tius voluit occidi q̃z adulteriuz cõmitte
re. vt habet̃ Dañ. xiij. Quõ aũt adulteriũ
puniat̃ corp̱alr̃. ſpũalr̃ ⁊ tp̱alr̃. h̃ q̃re añ
ĩ ſexto p̄cepto. D ¶ Quartũ qḋ dñt hr̃e ĩ
mr̃imonio ẽ ꝙ dñt eẽ patiẽtes ĩ laboꝛibꝫ
vt vn⁹ iuuet aliũ: vt iuſta bona cuz ſuis
laboꝛibꝫ acquirãt ⁊ poſſideãt. Ideo ſit̃
in iuuẽtute cõueniũt: vt fortit̃ laboꝛent
ꝓ victualibꝫ ⁊ neceſſarijs Vñ pš Labo
res manuũ tuaꝝ qꝛ mãducabis beatus
es: ⁊ bñ tibi erit. Itẽ in educatione filio
rũ dñt eẽ patiẽtes ⁊ ſe mutuo iuuaṙe. E
¶ Querit̃ vtrũ laboꝛ ſit meritoꝛi⁹ quem
parẽtes hñt cũ pueris. Rñdeo ꝙ ſic dũ
modo talis intentio ſit in parentibꝫ ꝙ in
tẽdãt pueros enutrire ad honoꝛẽ dei: vt
boni fui xp̄i fiant: ⁊ ipi p̱entes ſint ĩ gra/
tia: tũc oẽs laboꝛes quos habẽt cũ pue
ris cedũt eis ad meritũ. ſcꝫ balneãdo la/
ctãdo. lauãdo. vigilãdo. portãdo. ĩuol
uẽdo. leuãdo. cibãdo. infoꝛmãdo. corri
gẽdo qñ delinquũt ne ampli⁹ deũ offen
dant. Iſta oĩa erũt eis meritoꝛia. Si
militer ⁊ pat̃ q̃ ſollicitudiẽm ⁊ laboꝛem
ſuſtinet ꝓ vxoꝛe ⁊ pueris nutriẽdis. om/
nia t'lia fiũt ſibi meritoꝛia. Vñ apl's dr̃
Scimus qm̃ diligẽtibꝫ deũ oĩa coop̱an
tur in bonum. Et quando actus matrĩ
monij eſt peccatũ ⁊ quãdo non. h̃ quere
añ. vi. F. ¶ Quintũ qḋ debẽt habere ĩ
matrimonio ẽ tp̱antia ⁊ honeſtas ĩ actu
cõiugali abſtinẽdo ĩ tempoꝛibꝫ q̃bꝫ abſtĩ
nendũ ẽ. ⁊ ſũt q̃nqꝫ tp̱a in q̃bꝫ abſtinẽdũ
eſt ab actu cõiugali. hoc quere añ. 6. B.
¶ Sextum eſt ꝙ debẽt ſibiĩuicez fide
les eſſe ĩ tp̱alibꝫ. ambo eñ debẽt eẽ dñi
ſuaꝝ reꝝ. Exemplo apoſtoloꝛum d̃ q̃bꝫ
legitur. ⁊ erant illis omnia communia.
Quia ſicut dicit chriſtus in euangelio.
Math. 19. Jam non ſunt duo: ſed vna
caro. ſcꝫ vir ⁊ vxoꝛ. Quõ g̃ tp̱alia inter
ipos dñt eẽ diuiſa Cõtra h̃ faciũt mulie
res q̃ furãt̃ vir̃ ſuis: ⁊ illa ſic furata ma/
le expẽdũt. ſ. ĩ ſup̱bia ĩ peplis. ⁊ ĩ cingul̃
Et qñ ipe vir ẽ remote vltra mare ĩ mer

cãtijs:ipa vxor ẽ i ȝuiuijs H ¶ Utꝝ
mortalit̃ peccat vxor furando viro ſuo:
Rñdeo ſi male expẽdit. ſcȝ ad peccãdũ
ſicut ſi daret vni cã alliciendi eum ad tur
pem actum:ſic peccaret mortalit̃. Et il
le qui ſic recipit talia munuſcula ꝓpter ta
lem turpem actum a tali muliere: tenet̃
in foro conſcientie reſtituẽ marito ipius
mulieris.immo qui ſcienter faceret vl̃ vẽ
deret talia munuſcula tali mulieri quaȝ
ſcit ſcient̃ velle abuti grauit̃ peccat: Si
milit̃ ꝛ nunci⁹ q̇ portaret talia munuſcu
la ſcient̃ q̃ darent̃ ꝓpt̃ talẽ turpẽ actum
grauit̃ deũ in hoc offenderet. Jtẽ ꝯtra
hoc faciũt illi mariti q̇ ꝑdũt bona ſua
vel in tabernis ſe iebriãt. ꝛ ſic male expẽ
dunt bona illa de quibus vxor cũ puerꝭ
viuere deberet. Sed nõ ſic faciendũ eſt
ꝓbo ꝛ honeſto ꝛ diſcreto viro:qui debet
ferre vinuȝ ad domũ ꝛ bibere cum vxore
propria. ꝛ poſt hoc deum collaudare:et
regratiari ipi deo omipotenti: qui te ſic
cibauit ꝛ potauit. Utruȝ mľier debeat
furari viro ſuo:vt inde elemoſinam faci
at.hoc quere añ. vij H Et de illis viris
que recludunt omnia bona ſua ab vxo/
ribus tanq̃ȝ ab extraneis.quere ibidem
¶ Septimuȝ quod debẽt habere illi q̇
ſunt in matrimonio eſt debita ꝛ honeſta
educatio filiorum vt eos i bonis inſtru/
ant. Unõ ſciendũ ꝙ parẽtes ꝑncipalit̃
tenentur tria ſuis pueris Primo debẽt
eos informare ꝙ innocentiam ſuam et
puritatem deo offerãt.qꝛ hoc eſt do val
de acceptũ. Jtem precepta dei.pat̃ no/
ſter. ꝛ ſymbolũ. ꝛ debent eos ad ecclĩaȝ
ducere.vt verbũ dei audiãt.quia verbũ
dei eſt cibus anime. Jtem deũ diligẽ et
eum timere in omnibus verbis ꝛ factis
Sed heu ſepius contingit ꝙ parentes
per ſe ignorant precepta dei: ꝛ quando
qȝ ſymboluȝ. ꝛ poti⁹ ducũt eos ad cho/
reas q̃ȝ ad eccleſiam. Et quandoqȝ ali/
qui pentes informãt ſuos pueros qũo
ſuꝑbe incedere debeãt. ꝛ qũo mũdo pla
cere ſtudeãt. Jnſuꝑ eis malũ exẽplũ ꝑ/
bẽt.ſcȝ iurãdo blaſphemãdo. maledicẽ
do.ꝛc̃. Et tales pentes rei erũt oĩm pec
catorꝝ iſtorꝝ.q̃ ex mala informatõe vl̃ ma
lo exẽplo filij ſic diſcunt. Scd̃o parẽtes
tenentur pueros corrigere. Qũo aũt pu
eri corrigẽdi ſũt.hic quere.4. E/ Ter/
tio pentes tenent̃ hereditare res iuſte ac
quiſitas filijs ſuis.hoc q̃re ſuꝑ:4.G.

¶ Tractatus de ſeptem
ſacramentis explicit.

Incipit tractatu/
lus de ſeptem donis ſpũſſancti.

Septẽ ſũt dona ſpũſſancti
que ideo ſunt ſeptẽ. qꝛ ꝑ ea
ſeptẽ vitia ſpũalia expellun
tur Primũ donũ ẽ tior dñi
id ẽ goetlich forcht De q̇ dr̃
Ecci.i. Timor dñi initiũ ſapie. Qui ti
mor eſt cuſtos ꝛ clauſura omniũ bonorꝝ
qd̃ donũ cordi nr̃o aduenięs mľta bõa
ꝯfert. Primo docet mala ꝑterita emen/
dare. Ecci.i. Timor dñi expellit pcc̃m
Scd̃o docet bona opari. Ecci.ij Qui
timet deũ faciet bona.i.q̇ timet deuȝ ni
hil negligit. Jdẽ Qui timẽt deũ:inq̇rũt
q̃ bñplacita ſunt dei. Greg⁹. Deũ time/
re eſt nulla que facienda ſunt preterire.
Jſydor⁹ in ſynonimis. Timor expellit
peccatũ.timor reprimit vitium. ꝛ timor
cautũ facit hoĩem atqȝ ſollicitũ. Tertio
timor diſponit ꝛ habilitat corda noſtra
ad vitã religioſaȝ. Ecci.ij Timor dñi ꝑ
parat corda. Et Bernardus i tractatu
de ſeptẽ donis dicit: Connexa ſunt qui
dem timor ꝛ religio. ꝛ manere nõ poteſt
vnum ſine altero. Quarto timor dñi cõ
ſeruat hoĩem in bono. Berñ. Jn vita/
te nihil ita valet ad gratiã promerendaȝ
cõſeruandã ꝛ recuperandã q̃ȝ ſi videarꝭ
nõ alta ſapere.ſed ſꝑ timere: Unõ etiã
Salomon: Si in timore dñi nõ tenue/
ris te:cito ſubuertet̃ dom⁹ tua. Quinto